

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep.
0030 OSLO

Oslo, 08.05.2023
Vår ref. 23/375-11
400.0/ELVO
Deres ref. 23/852-

Att:

Høring – Forslag til forskriftsfesting av en ungdomsgaranti i ny forskrift om oppfølgingstiltak i Arbeids- og velferdsetatens egenregi

Landsorganisasjonen i Norge (LO) viser til Arbeids- og inkluderingsdepartementets brev av 28. februar 2023 angående ovennevnte høringssak.

LO deler bekymringen rundt unges situasjon på arbeidsmarkedet og er svært glad for at ny ungdomsgaranti vil tre i kraft fra 1. juli i år. LO har lenge jobbet for å få på plass dette.

Til tross for at etterspørselen etter arbeidskraft for tiden er relativt høy, sliter fortsatt mange unge med å få fotfeste i arbeidslivet. 96 600¹ unge mellom 15 og 29 år er verken i arbeid eller under utdanning. I aldersgruppen 18-29 år er 14 800 personer registrert som helt arbeidsløse og 45 800 med nedsatt arbeidsevne hos NAV². Antallet uføretrygdde mellom 18 og 29 år utgjør nå 21 900 personer³.

Unge er i en sårbar livsfase og risikerer varig utenforskap dersom den første tilknytningen ikke lykkes. Det innebærer inntektstap for den enkelte og for samfunnet i form av lavere skatteinntekter. Å være i arbeid sikrer ikke kun økonomisk trygghet, men gir også muligheter for utvikling, frihet, identitet og mestringsfølelse. Unge har et potensielt langt arbeidsliv foran seg, og gevinsten med å lykkes med å komme inn i arbeidsmarkedet er derfor svært stor.

Unge som trenger bistand for å komme i arbeid er en todelt gruppe. Noen trenger lite oppfølging og lavterskeltiltak, mens andre har mer sammensatte problemer og trenger tettere oppfølging. Mange har sammensatte utfordringer som psykiske plager, mangel på fullført videregående opplæring og arbeidserfaring, og sosiale problemer. Antallet som har psykiske plager har økt, noe som gjør det vanskeligere å komme inn på arbeidsmarkedet eller lykkes i utdanning. Samtidig kan også det å stå utenfor arbeidslivet eller utdanning ha en negativ innvirkning på den enkeltes psykiske helse, mestringsfølelse og ferdigheter. Mange med sammensatte utfordringer understreker behovet for koordinert bistand og fast kontaktperson. Sosialfaglig kompetanse er sentralt for arbeidet med garantiens målgruppe. Det er viktig at ungdomssatsingen gir støtte til å

¹ Per 2021. Tilknytning til arbeid, utdanning og velferdsordninger (SSB).

² Per utgangen av mars i år.

³ Per utgangen av februar i år.

mestre arbeidsrelaterte, sosiale og økonomiske forhold, samt hjelp til å samhandle med andre relevante instanser.

Kravene i arbeidsmarkedet har blitt høyere, og det påvirker særlig unge som ikke fullfører videregående. En stor andel av de unge som er registrert hos NAV har ikke fullført videregående. De unge uten formelle kvalifikasjoner har ikke kun problemer med å få jobb, men også med å beholde den⁴. Hjelp til å fullføre utdanning er derfor helt sentralt for å komme i arbeid. Det er viktig at unge skal kunne få en oversikt over muligheter for utdanning og kvalifiserende tiltak som er tilpasset den enkeltes ønsker og forutsetninger. Det er positivt at garantien omfatter ungdommer fra og med 16 år, når de har rett til videregående opplæring, slik at NAV kan komme tidlig inn om nødvendig.

En fast kontaktperson, tettere oppfølging, og koordinering mellom ulike etater har tidligere blitt foreslått av LO. Flere ungdomsveiledere innebærer mer tid til å følge opp den enkelte, som er viktig for å bygge en god relasjon og skape tillitt og få til tett oppfølging. Det er positivt at aktivitetsplanen skal oppdateres jevnlig og sørge for at deltakeren kan medvirke under planleggingen og gjennomføringen av aktiviteter gjennom hele oppfølgingsperioden. Samtidig er det viktig at denne brukermedvirkningen er enkel for personer å kunne benytte seg av og må oppleves som reell. Egen motivasjon vil være viktig for å lykkes med arbeidsinkluderingen.

Forslaget til forskriftsfesting vil være med på å sikre likebehandling og tydelige krav og vilkår. Det vil styrke forpliktelsene Arbeids- og velferdsetaten har ovenfor de unge, og det bidrar til en langsiktighet i ordningen.

Det foreslås å organisere tilbudene i egenregi, noe som LO stiller seg positive til. Det vil imidlertid kreve mye ressurser, som potensielt kan gå utover andre områder i NAV. Mer bruk av arbeidsinkluderingsbedrifter og velfungerende karrieresentre til oppfølging av unge og andre sårbare grupper kan bidra positivt som supplement til NAV.

Samtidig har LO noen bekymringer og spørsmål rundt høringen. Det må sørges for at det allokeres nok ressurser slik at en får bedre tid til å følge opp den enkelte i praksis, og det er nok gode arbeidsmarkedstiltak. Vi er usikre på om 175 millioner kroner er nok til å sikre lik rett til tilbudet for alle i avgrensningsområdet. Med rundt 360 NAV-kontor blir det ikke store summer å fordele til hvert kontor. Spørsmålet bør ikke være om man har råd til å satse mer på tiltak til å gi flere unge muligheten til arbeid, men om man har råd til å ikke satse nok ressurser på de unge. Fremtidens arbeidsliv kommer til å trenge at alle som kan jobbe får muligheten til det.

Aldersgrensen på 30 år må videre ikke være til hinder for at det utbariedes tilfredsstillende opplegg for unge som nærmer seg slutten av garantiperioden. Det er viktig at også disse unge voksne får bistanden som er nødvendig for at de kan komme seg ut i ordinært arbeid, selv om noe av oppfølgingen vil kunne måtte skje også etter fylte 30 år. Planlagte løp må kunne fullføres.

LO ønsker primært at ungdomsgarantien slår inn etter 6 uker, og ikke som foreslått 8 uker.

⁴ Fafos evaluering av ungdomsinnsatsen fra 2020

LO ønsker også at forslaget tar mer innover seg viktigheten av dialog og drøfting mellom arbeidslivets lokale parter når det gjelder arbeidsmarkedstiltak. Vi ønsker å legge til følgende: Tillegg til §4-3: «Arbeidsmarkedstiltak på arbeidsplasser må skje i samarbeid i med arbeidslivets lokale parter, og sikre at annen arbeidskraft ikke fortrenges.».

Med vennlig hilsen
LO Norge

Trude Tinnlund
(sign.)

Liv Sannes
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.